

Informatienota

Onderwerp Informatienota Decemberrapportage 2017	
Nummer	2017/495760
Portefeuillehouder	Spijk, J.K.N. van
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	CS/CC
Auteur	Lensen, C.
Telefoonnummer	023-5113043
Email	clensen@haarlem.nl
Kernboodschap	Met deze nota informeert het college de raad over het verwachte financiële resultaat over 2017. Voor deze prognose is een inventarisatie gedaan binnen alle beleidsvelden. De verwachte verschillen ten opzichte van de begroting vormen geen noodzaak voor het wijzigingen van de begroting 2017 en daarom is besloten om geen Decemberrapportage 2017 op te stellen. De voornaamste verschillen worden in deze nota toegelicht. Per saldo hebben deze een nadelig effect van € 1,9 miljoen op de begroting 2017. De laatste bijstelling van het begrotingsaldo heeft plaatsgevonden bij de Bestuursrapportage 2017 waarna het saldo € 0,3 miljoen nadelig bedraagt. De prognose voor het resultaat 2017 wordt nu bijgesteld naar € 2,2 miljoen nadelig.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Bestuur.
Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuursrapportage 2017 (2017/407763): vastgesteld in de raadsvergadering van 8 november 2017. - Septembercirculaire 2017 (2017/440388) informatienota vastgesteld in collegevergadering van 3 oktober 2017 - P&C Kalender 2017 (2016/482795) vastgesteld in de collegevergadering van 8 november 2016
Besluit College d.d. 14 november 2017	1. het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

In de P&C-kalender 2017 is opgenomen dat eind van het begrotingsjaar optioneel een decemberrapportage verschijnt. Deze rapportage wordt alleen opgesteld als dit noodzakelijk is met het oog op de rechtmatigheid voor de jaarrekening. Om te beoordelen of dit in 2017 noodzakelijk is, heeft een inventarisatie bij de beleidsafdelingen plaatsgevonden.

Vervolgens is bepaald of de begrotingsafwijking die daardoor ontstaat, meetelt in het oordeel voor de rechtmatigheid. Veelal is dat niet het geval. Een aantal verschillen die binnen bestaand beleid ontstaan, kunnen worden toegelicht in de jaarrekening. Andere wijzigingen, zoals bijvoorbeeld een voorstel voor budgetoverheveling, kunnen via een voorstel bestemming rekeningresultaat in de jaarrekening aan uw raad worden voorgelegd.

De geïnventariseerde meldingen van alle beleidsvelden vormen geen noodzaak voor het wijzigingen van de begroting 2017 en daarom is besloten om geen Decemberrapportage 2017 op te stellen. Daarmee komen we tegemoet aan een voorstel van de rekenkamercommissie (RKC). De RKC heeft in haar rapport bij de jaarrekening 2016 onder 'vergroten zicht op financiën' verzocht het aantal begrotingswijzigingen te beperken tot het strikt noodzakelijke.

Naast het belang van rechtmatigheid heeft de decemberrapportage ook een informatiefunctie. In de inventarisatie zitten enkele grotere posten die niet direct van belang zijn voor de rechtmatigheid, maar waarover wij u wel tijdig willen informeren door middel van deze nota.

2. Kernboodschap

Ten opzichte van de Bestuursrapportage 2017 verwachten wij de volgende ontwikkelingen in het jaarrekeningresultaat 2017:

	<i>bedragen x € 1.000</i>
	2017
Begrotingssaldo bij Bestuursrapportage 2017:	311 n
3 Prognose tekort BUIG	1.000 n
3 Dekking reserve WWB Inkomensdeel	-1.000 v
4 1e Inrichting en leermiddelen bij onderwijs	430 n
6 Waboleges	-1.200 v
7 Schuldreductie, minder afboeken MVA	-2.000 v
7 Toevoegen restant schuldreductie aan algemene reserve	2.000 n
7 Septemercirculaire 2017	1.336 n
7 Septemercirculaire 2017, voorgaande jaren	400 n
7 Vennootschapsbelasting 2016 en 2017	1.400 n
7 Dekking vennootschapsbelasting uit onvoorzien	-486 v
Subtotaal	1.880 n
Prognose jaarresultaat 2017:	2.191 n

Toelichting op ontwikkelingen 2017

Prognose tekort BUIG

Zoals in Begroting 2018 is weergegeven vertoont de ontwikkeling van de het saldo van inkomsten en uitgaven van de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten) een negatief beeld. Voor 2018 moet rekening gehouden worden met een tekort. Ook in 2017 wordt een tekort voorzien.

Op 29 september 2017 is de definitieve beschikking over de hoogte van de BUIG 2017 ontvangen, op basis hiervan is de verwachting dat het tekort 2017 circa **€ 1 miljoen** bedraagt. Conform de afspraken zal dit tekort ten laste van de bestemmingsreserve WWB Inkomensdeel worden gebracht. De omvang van de bestemmingsreserve WWB Inkomensdeel is voldoende om het tekort 2017 te dekken.

Eind september is ook de Voorlopige verdeling bijstandsbudgetten 2018 bekend gemaakt. In deze voorlopige verdeling bijstandsbudgetten 2018 is een verhoging van het BUIG-budget van circa € 1,6 miljoen voor Haarlem opgenomen. Daardoor wordt het verwachte tekort op de BUIG in 2018 lager.

In de Begroting 2018 wordt ingegaan op de (negatieve) ontwikkeling van de BUIG. Voor 2018 werd rekening gehouden met een tekort van circa € 3 miljoen. De aanpassingen in het verdeelmodel BUIG is daarin genoemd als mogelijk positieve invloed op het verwachte tekort. Uit de voorlopige verdeling blijkt dat deze in de Begroting genoemde ontwikkeling zich voordoet.

Het verwachte tekort 2018 valt daardoor (bij gelijkblijvende omstandigheden) rond de € 1,6 miljoen lager uit. In de Kadernota 2018 zal een actuele analyse van de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven BUIG opgesteld worden en op grond daarvan zullen -indien nodig- voorstellen voor bijstelling van de financiële ramingen gedaan worden.

Overigens is ook bij dit lagere verwachte tekort de bestemmingsreserve WWB Inkomensdeel naar verwachting niet voldoende om het tekort te dekken. Bij de Begroting 2018 is daarom al aangegeven dat aan de bestemmingsreserve WWB Inkomensdeel circa € 5 miljoen moet worden toegevoegd om het risico op tekorten in 2018 en 2019 te dekken. Als gevolg van bovengenoemde ontwikkeling zal, bij gelijkblijvende omstandigheden, dit bedrag behoorlijk lager worden. In de Jaarrekening 2017 worden hiervoor, mede op basis van de actuele stand van zaken, voorstellen gedaan.

1e Inrichting en leermiddelen bij onderwijs

Met ingang van 2017 worden investeringen kleiner dan € 100.000 niet meer geactiveerd. Dit betreft onder andere de stelpost 1^e inrichting en leermiddelen bij onderwijs. In het Jaarlijks Onderwijs-huisvestingsplan 2017 (BBV nr: 2017/55120) is een bedrag van ruim **€ 0,4 miljoen** opgenomen voor de 1^e inrichting, waarbij is aangegeven dat dit bedrag in het begrotingsjaar 2017 beschikbaar is. Bij de Kadernota 2017 is dit bedrag echter opgenomen in 2018 (zie ook Investeringsplan 2018-2022 op pagina 23). Omdat de lasten in 2017 vallen en de baat in 2018 zal bij de Kadernota 2018 worden voorgesteld om de opgenomen post in 2018 ten gunste van de algemene middelen vrij te laten vallen.

Wabo leges

De opbrengsten van de bouwleges zijn in de Bestuursrapportage geraamd op basis van het gemiddelde van diverse scenario's. Belangrijkste onzekerheid was de voortgang van enkele grote projecten. Verwacht wordt nu dat de meeste projecten alsnog gegund worden. Samen

met de overige stijging van de Wabo leges wordt een extra opbrengst van € 1,2 miljoen verwacht.

Schuldreductie, minder afboeken MVA

Bij de Kadernota 2017 is besloten om € 3.150.000 (50% van het rekeningresultaat 2016) aan te wenden voor schuldreductie. Het aanwenden van deze post is niet volledig meer mogelijk op de wijze waarop de gemeente Haarlem dit invulde. In het verleden werden middelen voor schuldreductie gebruikt om:

- activa, waarvan bij de bestaanscontrole onvoldoende bewijs was of deze nog terecht geactiveerd kunnen worden, af te boeken;
- reeds geactiveerde investeringen met een maatschappelijk nut te deactiveren.

Door een beter beheer van de activa en als gevolg van de wijzigingen in het BBV (verplicht activeren van investeringen met maatschappelijk nut) is het aanwenden op deze manier niet volledig meer mogelijk.

Uit de bestaanscontrole 2017 is naar voren gekomen dat er voor circa € 1 miljoen aan activa afgeboekt zou moeten worden. Het betreft hier voornamelijk de kosten voor drie bergbezinkbassins en twee noodlokalen.

Bergbezinkbassins

In de afgelopen jaren was de verwachting nog dat de voorbereidingen zouden gaan leiden tot milieumaatregelen in de vorm van bergbezinkbassins of rioolverruiming. Dit jaar wordt gewerkt aan vernieuwing van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, dat naar verwachting voorjaar 2018 wordt vastgesteld. In dat nieuwe beleid is het uitgangspunt dat regenwater zo veel mogelijk wordt afgekoppeld, dat wil zeggen via aparte regenwater-riolen wordt afgevoerd naar open water. Daarnaast is de prioritering van de uitvoering verschoven naar de Zuiderpolder en Meerwijk, waar in samenhang met tal van maatregelen bovengronds de komende jaren wordt geïnvesteerd in het rioolstelsel. Daardoor is het niet langer te verwachten dat op korte termijn op deze locaties nog rioolwerkzaamheden worden uitgevoerd die voortvloeien uit of zijn te relateren aan de in 2010 gemaakte voorbereidingskosten. Daarmee ontstaan geen feitelijke activa die meerjarig afschrijven van deze voorbereidingskosten rechtvaardigen. De totale boekwaarde per eind 2017 van deze actiefposten bedraagt € 507.000.

Noodlokalen

Van twee posten is vastgesteld dat zij betrekking hebben op tijdelijke noodlokalen welke per heden niet meer bestaan. Het betreffen de Van Gilseschool en het Sancta Maria. De totale boekwaarde per eind 2017 van deze actiefposten bedraagt € 377.000. Dit bedrag dient gecorrigeerd te worden ter voorbereiding op de jaarrekening 2017.

Toevoegen restant schuldreductie aan algemene reserve

Zoals hierboven aangegeven is schuldreductie door middel van afschrijven van activa nog beperkt mogelijk in 2017. Op de stelpost schuldreductie blijft circa € 2 miljoen onbenut.

Bij de Jaarrekening zal, afhankelijk van het rekeningresultaat, voorgesteld worden om dit resultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve. Op deze manier is het geld niet direct beschikbaar voor uitgave. Niet uitgeven van deze middelen heeft een positief effect op de liquide middelen en daardoor op de schuldpositie. Op deze wijze wordt invulling geven aan het doel schuldreductie.

Septembercirculaire 2017

De septembercirculaire is de tweede circulaire van het jaar over het gemeentefonds. Ten opzichte van de meicirculaire 2017 is sprake van een nadeel van ruim **€ 1,3 miljoen** in 2017 voor de algemene middelen. Belangrijkste oorzaak is de lagere rijksuitgaven voor sociale zaken en een vertraagd kasritme van enkele grote infrastructurele werken. Dit veroorzaakt een daling van de algemene uitkering van € 0,8 miljoen. Een tweede oorzaak is de verwachting van het rijk dat gemeenten over 2017 meer BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds. Dit leidt tot een eenmalige verlaging van het gemeentefonds en een lagere algemene uitkering voor Haarlem van € 0,5 miljoen.

In de septembercirculaire zijn ook enkele wijzigingen met betrekking tot de algemene uitkering voor 2016 opgenomen. De financiële gevolgen daarvan worden in 2017 met gemeenten verrekend. Het gaat om een bedrag van bijna € 0,5 miljoen, bestaande uit een voordeel van € 0,09 miljoen uit hoofde van de Tijdelijke voorziening bad, bed en brood en een nadeel van ruim € 0,5 miljoen vanwege een onjuiste interpretatie van de definitie voor bijstandsontvangers door het rijk. Deze bedragen (per saldo **€ 0,4 miljoen**) zullen worden verwerkt in de jaarrekening 2017.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de afzonderlijke informatienota 'Septembercirculaire 2017 Gemeentefonds' (2017/440388).

Vennootschapsbelasting 2016 en 2017

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet voor de vennootschapsbelasting (Vpb) ook van toepassing op overheidslichamen. Haarlem is hierdoor, over de opbrengsten van de activiteiten die zich kwalificeren als Vpb-plichtig, Vpb verschuldigd. In de jaarrekening 2016 is echter geen verplichting opgenomen op de balans omdat de te betalen Vennootschapsbelasting niet betrouwbaar was te schatten. Er waren te veel onzekere parameters waardoor het bedrag aan Vpb dat Haarlem over 2016 moet betalen niet voldoende betrouwbaar kan worden opgenomen op de balans. Onzekerheden die het schatten van de Vpb-last lastig maken hebben onder andere betrekking op de bepaling van activiteiten die wel en niet onder de belastingplicht vallen. Landelijk verschilt dit per gemeente en is afhankelijk van de specifieke situatie van een gemeente. Mede hierdoor kan de Belastingdienst of de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) hier op voorhand geen uitsluitsel over geven. De uitleg van de nieuwe wet is landelijk nog in ontwikkeling. Haarlem heeft sinds de bekendmaking van de Vpb-plicht voor overheidslichamen diverse werkzaamheden uitgevoerd (mede in samenwerking met de belastingadviesafdeling van PWC) om tot een redelijke inschatting van de last te komen. Op dit moment is de inschatting dat alleen activiteiten in het cluster "parkeren" zich kwalificeren als Vpb-plichtig. Ook binnen het cluster parkeren waren onzekerheden aanwezig die er voor zorgen dat de Vennootschapsbelasting niet betrouwbaar geschat kon worden. De waardering van de parkeergarages op fiscale grondslagen en het rentepercentage waarmee rekening gehouden moest worden waren onzeker en kleine afwijkingen in waardering kunnen een relatief groot effect hebben op de vennootschapsbelastinglast.

Inmiddels is de fiscale waardering van de parkeergarages nagenoeg afgerond en zijn ook de overige zaken rondom de fiscale resultaatsbepaling zodanig in beeld dat een goede schatting gemaakt kan worden van de te betalen vennootschapsbelasting.

Voor 2016 wordt verwacht dat er € 725.000 aan Vpb afgedragen moet worden, voor 2017 zal dit bedrag nagenoeg hetzelfde zijn (tezamen **€ 1,4 miljoen**). Voor 2018 en verder zal nog onderzocht worden of optimalisatie mogelijk dan wel wenselijk is.

In de Programma-begroting 2016-2020 (pag. 15) is de raming voor onvoorziene uitgaven met € 1 miljoen structureel verhoogd, ondermeer voor de financiële consequenties van de invoering van de Vpb. Het saldo van de raming voor onvoorzien bedraagt in 2017 nog € **486.000**. Deze kan bij de jaarrekening 2017 vrijvallen als gedeeltelijke dekking van de extra lasten. Het netto tekort bedraagt dan ruim € 0,9 mln.

Vanaf 2018 kunnen de lasten van Vbp ad € 700.000 structureel geraamd worden onder gelijktijdige verlaging van de raming voor onvoorziene uitgaven. Bij de Kadernota 2018 zal hiervoor een voorstel worden gedaan.

3. Consequenties

Op basis van genoemde ontwikkelingen bedraagt het verwachte jaarresultaat 2017 € **2,2 miljoen** nadelig. Dit blijft een prognose en het definitieve resultaat bij de jaarrekening 2017 kan van deze prognose afwijken.

4. Vervolg

De genoemde wijzigingen worden verwerkt en toegelicht in de jaarrekening 2017 welke in april 2018 aan uw raad wordt verzonden voor behandeling later dat jaar.

5. Bijlagen

Niet van toepassing.